

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 90—
za en mesec... „ 5,50
za inozemstvo... „ 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej... K 58—
za en mesec... „ 5—
v upravi prejemnik mesečno... 4,50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 10—
za inozemstvo... „ 15—

SLOVENE C

Inserati:
Enostopna petstvarica (58 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna petstvarica K 1—
izhaja vsak dan izvenredno po nedeljem in dan po prazniku, ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Poslopje se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7558. — Upraviškega telefona št. 50.

Finance bluze kraljevine Srbije.

Stanje srbskih financ se razvija od leta 1895. dalje jako ugodno. Leta 1895. so bili konvertirani stari težki dolgov, uvedena je bila monopolna uprava, finančialna uprava je jako štedila; tako da je lahko država blagajna vsako leto izkazovala prebitke. Finančialna politika v Srbiji je jako oprezna.

Predvsem je v Srbiji monopolni sistem mnogo bolj razširjen kot v drugih državah. Srbski budget je delil državne dohodke na neposredne in posredne danke (davke), na takse ter v dohodke iz državne gospodarstva in v monopol. Med neposredne danke (pri nas izravni davki) šteje budget zemljiške in hišne davke, davek na donos kapitalov, na kapital vložen v obrti, dohodninski in osebni davek.

Zemljiški davek znaša od enega do osem dinarjev po hektaru, za gozdove od 0,60 do 3 dinarje, hišni davek se računa od letne najemnine, ki jo zgradba nosi, oziroma nositi more, in to od 3% do 8% letne najemnine, v kakoršno svrhu služi dotično poslopje.

Davek na dohodke od kapitala se plačuje vedno s 6% letno.

Davek na kapital, vložen v obrti, se računa od 6000 dinarjev naprej progresivno v odstotkih od 40/00 do 80/00. Dohodninski davek pa znaša od 1% do 8% letne dohodnine. Osebni davek je od 4 do 24 dinarjev.

Na vsak dinar izravnega davka je plačati tudi državno doklado.

Glede zemljiškega davka bodi omenjeno še, da Srbija nima še urejenega zemljiškega katastra, ampak davki se zaračunajo iz popisnih in katastralnih knjig, ki so sestavljene le po očesnem merjenju. Določa se davčna mera vsako četrto leto.

Med posredne davke je prištevati carino s postranskimi taksami in državno trošarino na sladkor, kavo, pivo, vino, salame, bonbone, rum, likerje, stavbeni les i. t. d.

Takse so sodnijske in administrativne. V državno gospodarstvo spadajo železnice, pošta, telegraf in telefon, dohodki iz najemnine državnih posestev, državne tiskarne, narodne banke in uprave fondov, ki jo vodi po zakonu od 8. julija 1898. leta državni hipotekarni kreditni zavod, podrejen ministru za narodno gospodarstvo. V delokrog tega zavoda spadajo vsi državni in javni fond ter sirotinska premoženja. Pooblaščen je izdajati zastavnice (založnice, Pfandbriefe) in komunalne obligacije.

Za srbske finance je posebno važna uredba monopolov, ki je uzakonjena dne 3. avgusta 1895. leta, a izpolnjena leta 1900., 1902. in 1903. Monopol je v Srbiji uveden na tobak, sol, petrolej, žigice, cigaretni papir, koleke ter alkohol. Dohodki iz monopola na tobak, sol, petrolej, koleke, žigice, cigaretni papir in alkohol in dohodki iz carine so odločeni za amortizacijo in obrestovanje državnih dolgov. V to svrhu upravlja monopol odbor šestih članov, od katerih morajo štirje biti srbski državljani. Guverner in podguverner narodne banke (ki izdaja srbski denar) so člani uprave, dvoje članov imenuje finančni minister, a dvojico imenujejo upniki Srbije.

O finančni moči, o dohodkih in stroških kraljevine Srbije v dinarjih daje državni budget sledečo sliko:

Leto:	Dohodki:	Stroški:	Prebitke:
1905.	87.676.427	86.717.222	959.205
1911.	139.297.614	114.648.702	24.648.912
1912.	130.764.712	130.764.712	—
1914.	214.320.670	214.320.670	—

Leta 1913 nima posebnega budgeta, država je uporabljala finance po budgetu prejšnjega leta. V l. 1912—13 pada balkanska vojna. Koliko je Srbija v 50 letih napredovala, najbolje kaže okolnost, da je znašal budgeta Srbije l. 1877. 35.444.605 grošev (a groš se računa na 40 para).

Državni dolg Srbije je znašal 1. januarja 1914 904.051.000 frankov.

Naravno, da je ta dolg tekom sedanje vojne znatno narasel; koliko sedaj znaša, je težko določiti. Po vestih, ki so prišle v javnost, je dobila Srbija tekom vojne od

Angleške in Francoske 200 in 185 milijonov posojila; po drugih vesteh se računa, da je dobila Srbija od vseh svojih zaveznikov 600 milijonov frankov. K temu treba še prišteti 85 milijonov frankov, katere je imela plačati Srbija po londonski pogodbi od leta 1913. Turčiji na račun državnega dolga za one zemlje, koje je odstopila Turčija Srbiji. Potem pride še med državne dolgovce posojilo 300 milijonov kron, katere je pred kratkim srbska skupština odobrila, ki pa ni še realizirano. Potemtakem bi znašal novi srbski državni dolg 985 milijonov, in če prištejemo še predvojni dolg 904 milijone, dobimo svoto vsega državnega dolga Srbije od 1889 milijonov frankov. To je, seveda samo približno računano, natančno število bomo šele doznali, ko bo naša centralna vlada v Beogradu predložila proračun.

Večina srbskega dolga je plasirana v Franciji, posebno velja to za po 1895. letu nastale dolgovce. Leta 1899. je našla sicer Srbija eno posojilo pri Unionbanki na Dunaju, a je kasneje bilo že zopet vrnjeno. Vseled tega so srbska posojila kotirana po večini samo na beogradski in pariški borzi, ena četrtna samo tudi na nemških borzah.

Vsled dobrega gospodarjenja so se kljub temu dolgu razvijale srbske finance dobro in država je uživala dober kredit, ker je bilo za te obstoječe dolgovce tako dobro preskrbljeno. Kot sem prej omenil, so bili uporabljeni za te dolgovce posebnimi monopolni. Letno je trebala Srbija pred vojno 45.970.550 frankov za obrestovanje in amortizacijo vseh 7 državnih dolgov.

Upati je, da bo tudi sedaj združena država SHS kmalu spravila svoje gospodarstvo v dober tir in bo naš kredit na vseh svetovnih tržnicah nekaj veljal. V ta namen je tudi že poteval naš finančni minister Ninčič v Pariz.

Shod jugoslovanske Omladine v Ljubljani.

V očigled neznosnim krivicam, ki jih trpi velik del našega naroda vsled zasedbe in nasilstva po tujih, se je zbrala jugoslovanska omladina v nedeljo, dne 2. ter v Mesinem domu. Shoda se je udeležilo tudi mnogo prijateljev našega dijaštva. Velika dvorana Mesinega doma in hodniki so bili nabiti polni. Sklicatelj, jurist Zvonko Dekler, otvori zborovanje, poudari pomen manifestacije ter predlaga predsednikom gospoda profesorja Veseljaka, podpredsednikom tovarša, jurista Franceta Žnidaršiča, tajnika učiteljskega Seliskarja. Predsednik poda besedo glavnemu referentu juristu Francetu Žužku iz Ribnice. Iz njegovega govora povzemamo sledeče:

V narodnem oziru je bilo dijaštvo do sedaj vedno enotno. Razločevalo se je po svetovnem naziranju in taktiki. Tako stopa tudi danes brez razlike mišljenja in stopnje študij, da pred celim svetom slovasno ugotovi naše pravice in protestira proti italijansko-nemško-madžarskem imperijalizmu ter zahteva, da se izvede samoodločba narodov na podlagi Wilsonovih načel desledno in povsed. Gorica, Goriska, Trst, Istra so bila, so in morajo ostati naša. Trst brez Slovenije ni Trst, Slovenija brez Trsta ni Slovenija. Zato bomo napeli vse svoje sile, da iztrgamo te kraje pohlepnežem še danes, če pa ne bi šlo, organiziramo in probujamo narod za velikopotezno iredentistično gibanje. Napram manjšinam hočemo biti popolnoma pravični. Govornik po podrobnem utemeljevanju dijaškega stališča predlaga resolucijo, ki se glasi:

»Slovensko dijaštvo brez razlike svetovnega naziranja in stopnje študij izjavlja slovesno, da zahteva na podlagi Wilsonovih načel popolno narodno svobodo in ujedinitve za vse dele našega troimenskega naroda. Protestira proti krivici in proti imperijalističnemu nasilstvu od strani Italijanov, Nemcev in drugih nasilnežev. Zagotavlja, da ne prizna nikdar in nikoli, da bi se odtrgali od našega ozemlja posamezni deli iz kakoršnihkoli vzrokov. Kot neobljive dele jugoslovanskega našega ozemlja amatra na podlagi etnografskega principa

in v smislu Wilsonovih načel celo Gorisko brez Furlanije, slovensko Benečijo, Trst, Istro, Reko, Dalmacijo z vsemi otoki, zasedene dele Kranjske, slovenske Koroske ter Štajerske. Tako tudi pokrajine v Prekmurju, Bački in Banatu.

Prisega, da hoče nedotakljivost in suverenost našega naroda braniti do skrajnosti. Ako nam svetovni mir ne prinese uresničenja vseh naših zahtev, ne moremo jamčiti za mir in sporazum v bodočnosti.

Predsednik izroči našo resolucijo predsedništvu pokrajinske vlade s prošnjo, da resolucijo predloži ministrstvu za zunanje posle v Beogradu ter našim delegatom na mirovni konferenci v Parizu.

Na to se oglasi k besedi zastopnik iz Reke. Slika italijanska nasilstva, pozdravlja delo slovenske omladine in prosi, da se sprejme zahteva po Reki tudi v resolucijo. Predsednik predloži še sklep organiziranega dijaštva na državnem moškem in ženskem učiteljsku, ki se glasi:

»Mi bodoči učitelji in vzgojitelji danes slovesno obljubljamo, da hočemo svoj narod vzgajati tako, da bo z vsem svojim srcem in z vso svojo dušo ljubil svojo grudo in svojo materinsko besedo. Napolniti ga hočemo s čistim, plemenitim hrepenenjem po svobodi, a tudi s sovraštvom do tujih naših tlačiteljev, s spoštovanjem do pravičnih sosedov. Ako nam Jugoslovanom svetovni mir v smislu Wilsonovih načel ne prinese popolne narodne pravice, vzgajali in usposobil bomo svoj troimenski jugoslovanski narod tako, da si bo znal svoje pravo izsiliti sam.

V zaključnih svojih izjavah povdarja predsednik dodatno k referentovim besedam, da smo Jugoslovani zapadno fronto držali v stari Avstriji, dokler smo bili uverjeni, da bo veljal londonski pakt. Zrušili smo jo, ko so nam rekli naši politični voditelji, da je prišel čas in ko smo imeli najslovesnejše Wilsonovo zagotovilo, da bomo sami svoji gospodarji.

Shod se pozdravil v ferijalnem društvu Adrijali združeni akademski in se pridružil protestu Slovenska dijaška omladina se je v posebnem sklepu tudi zahvalila pokrajinski vladi za njeno odlično stališče, pozdravila v tem smislu tudi gospoda dr. Korosica in izrazila svojo udanost in hvaležnost regentu Aleksandru, ker tako izrazito povdarja naše pravo. Po shodu je manifestirala omladina po Ljubljani, šla pred magistrat, pred pokrajinsko vlado in pred deželnim dvorcem pozdravila našo pokrajinsko vlado, uporabila ji po predstvi sklepe in posebej tudi pozdravila in izražala svoje spoštovanje in hvaležnost generalu Maistru. Vlada, na čelu ji dr. Brejc, v spremstvu generala Maistra, je vzela sklepe dijaštva z zadovoljstvom na znanje, zahvalila se odposlancem. Tudi general Maister se je za izraz spoštovanja in hvaležnosti ginen zahvalil. Dijaštvo je burno pozdravljalo Narodno vlado in generala Maistra, zapelo Lepa naša domovina ter odšlo pred Prešernov spomenik, kjer se je po kratkem nagovoru mirno razšlo.

Zgodovina mariborskih dogodkov.

POROČILO GENERALA MAISTRA DEŽELNI VLADI.

V seji deželne vlade v nedeljo, dne 2. februarja je poročal obširno general Maister o vseh vprašanjih, ki se tičejo naše severne meje in o dogodkih v Mariboru dne 27. januarja t. l. Raba orožja je bila neizogibna, ker je množica dejansko napadla stražno osobje, streljala nanj, mu skušala izvit orožje in se ni umaknila na poziv, da naj se razide, sicer se bo rabilo orožje, in tudi ne na prve strele, oddane v zrak. Deželna vlada je vzela generalovo poročilo z odobravanjem na znanje in je izdala na podlagi njegovih podatkov obširnen uradni komunik o dogodkih v Mariboru: Uradno poročilo slove:

Izza razpada Avstrije je Maribor pod upravo ljubljanske vlade. To stanje, ki odgovarja etničnim in spodarsko-prometnim potrebam države, je bilo uradno priznано po neavstrijski vladi z noto državnega tajnika dr. Bauerja z dne

22. jan. 1919, ki je obljubil imenoma te vlade, da ne bo na ozemlju, upravljanem po ljubljanski vladi, izvrševala nobenih činov državne sile (Hoheitsrechte). Pod jugoslovansko upravo nastopivši red v Mariboru pa ni pogodu turbulentnim elementom, ki zlorabljajo narodne čute, izkušajo po vsaki ceni izzvati socialne nemire tudi v jugoslovanskem območju. Ko je 27. januarja 1919 potovala ameriška komisija podp. Mileša skozi Maribor, se je zdel tem elementom trenetnik primeren, da Maribor siloma iztrgajo jugoslovanski upravi. Jugoslovanske oblasti so bile o pripravah boljševističnih elementov poučene, vendar se z ozirom na značaj ameriške misije, ko je napovedana manifestacija zavzela nacionalno pretezo, sklenile dopustiti jo, dokler se ne gode nasilja. General Maister kot zapovednik mariborskega vojaškega poveljstva je 27. jan. dopoldne izdal ukaz, da se naj občinstvu dopušča neoviran izraz mišljenja in manifestiranja. Zlasti naj se prepreči vsako krvolitje. Ta ukaz kaže razliko med postopanjem jugoslovanskih oblastij in nastopom Nemcev na Koroskem, kjer se vsaka izjava za Jugoslavijo preprečuje z nasiljem. To prostost so zlorabili elementi, ki žele nemir po vsaki ceni in ki so imeli prišli na pomoč deli nemškega meščanstva. Vseled napada na policijo in vojak, je prišlo do krvolitja. Deželna vlada je nemudoma uvedla najstrožjo preiskavo zaradi tega obžalovanja vrednega dogodka. Ta preiskava je podala nastopno sliko:

Ko je ameriška komisija 27. januarja po 12. uri popoldne že zapustila mestno hišo, je množica, ki se je nahajala pred njo, brez povoda napadla policijskega komisarja Senekoviča. Pobila ga je na tla in ga tam tolkla po glavi. Iztrgala mu je revolver. Policijska straža je Senekoviča rešila smrti, množica pa je politiskala njo in na pomoč prihiteli vojak, ki je bil proti zidu mestne hiše. Nato je množica vojak, dejansko napadla, jih suvala, jim pljuvala v obraz in se jih lotila bruhalno, hoteč jim izviti puške iz rok. Tedaj je iz demonstrirajoče množice počil strel iz revolverja na vojak. Strel je zadell bajonet poddesetnika Vincenca Pinterja tako, da je odstreljen kos s silo priletel v glavo desetniku policijske straže Anotonu Pučniku. Potem se je oddal iz množice na vojak, ki se je odšel, ki je šel mimo ušes desetnika Lovrenca Slobea. Policijski stražniki, ki so bili z vojak, vred hudo ogroženi, so večkrat pozvali množico, naj se umakne, sicer se bo rabilo orožje. Ko pa so se oddali strel in se je množica ruvala z vojak, za orožje, so vojak v skrajnem silobranu naposled sami začeli streljati, in sicer najprej v zrak, ko pa je množica še bolj pritiskala ter je en civilist zaklical: »Nicht weichen, der Sieg ist unser!« so ustrelili nekateri v smrti nevarnosti sami brez povelja med napadalce, ki so se zaobrili v beg čele, ko se ležali mnogi ranjeni na tleh. Ta dejanski stan je potrjen po celi vrsti zanesljivih prič, kojih izpovedbe so vladi na razpolago.

Vse to je dokazano tem bolj, ker so jugoslovanskim red vzdržujočim oblastim sovražni individui že ves dan napadali posameznike in v gruclah jugoslovanske vojske se pezovali in z dejanskimi nasilnimi pljuvali proti njim in na glas izjavljali, da bo ta dan konec jugoslovanske uprave in da bodo pobili vse Jugoslovane. Razne okolnosti pričajo, da so se demonstrantje hoteli polastiti mestne hiše. Zanašali so se na prisotnost ameriške komisije, misleč, da bo oblasti ovirala pri energičnih korakih. Pričakovali so zmago tako gotovo, da je trgovec Reinfried ob eni popoldne brzojavil v Celovec, da je »Maribor zopet nemški«. Brzojavka se je inhibirala. Glavnega napadalca komisarja dr. Senekoviča, brezposelnega Viktorja Tajnikerja, je policija že aretirala in pri njem našla Senekoviču odvzeti revolver, v katerem manjka en naboj. Na licu mesta so našli tri polne in en izstreljen revolverski naboj. Značilna je tudi izjava nemškega roditelja Černeta napram nadredarju četovodji Aleksandru Filipčiču, ko so se začela nemška nasilstva, da ne more več jamčiti za mir, videč, da hočejo Nemci zaneti nemir. (Unruhe stiften.) Priča profesor Dračun potrjuje: Ko so Nemci že bežali, so izku-

šali posamezni vodje množico še zadržati za nov boj in eden tožil: »Auf diese feige Bande ist kein Verlass... statt die par Mandeln zu entwaffnen...«

Vlada smatra na tej podlagi in še celi vrsti drugih poročil za ugotovljeno, da so hoteli 27. januarja nezadovoljniji v Mariboru nasilno odstraniti sedanjo uredbo. Popolnoma odobrava postopanje lokalnih oblasti, zlasti zapovednika generala Maistra. Vendar mora oblastim pripomniti, naj odslej ne dopuščajo nobenega zbiranja, zakaj popuščanje se zlorablja in rodi sadove, kakor je bil dogodek 27. pr. m. Maribor, na važnem križišču stoječ močno industrijski kraj, smatrajo neki elementi za prehodno točko, da zanetijo požar brezmišelnih prekucij tudi v Jugoslaviji. Mi smo svetu in zlasti ententi, kot element miru dolžni, da tega ne dopustimo. Prebivalstvu hočemo poskrbeti pravično ravnanje v socialnem pogledu, boljši položaj, kakor je v Nemški Avstriji, zlasti glede prehrane. Ne moremo dovolj ogorčeno obsojati profesorjev, nemških zavodov, katere smo, uvažujoč pravice manjšin, pustili odprte, dan ti ljudje nam poprej niso privoščili srednjih šol, sedaj pa so to popustljivost poplačali s tem, da so ubogo mladino nagnali na ulice, v nasilje za brezupna gesla in prevrat, dočim so se sami poskrili. Vlada izreka zaničevanje tem ljudem in pozivlje šolske oblasti, naj preženejo politiko prevrata iz šolstva. Vse oblasti so pozvane, da poslujejo energično, pa vseskozi pravično.

Iz koroškega ujetništva.

Potek boja za Podkloster. — škandolozno postopanje z ujetniki in ropanje nemških tolp. — Beg iz ujetništva.

Računski podčastnik Franjo Kristan, ki je te dni utekel iz ujetništva podivjanih nemških tolp iz špitale ob Dravi, poroča svojcem te-le podrobnosti:

Dne 5. januarja ob 5. uri 25 minut so napadle nemške čete Podkloster. Imel sem nočno službo. Moštvo, po številu 24 mož, je spalo v nemški šoli. Imeli smo 2 straži. Eno pred šolo in eno na kolodvoru. Ob 5. uri 25 minut slišim pred šolo trikratni klic »stoj« in takoj nato pade prvi strel, ki ga je oddal naš stražnik na prihajajoče nemške napadalce. Nemci so mu takoj odgovorili s strelji iz pušk; ena kroglica je zadela stražnika v desno stran glave. Stražnik pešec Pogačar Janko, doma iz Šiške, je prišel k nam v prvo nadstropje. Ko sem zaslišal strel, zagrabim puško in patrone ter letim iz sobe. Pred sobo pa že dobim stražnika vsega v krvi. Skličem takoj ljudi in hitim na stopnjice proti pritličju, ali Nemci so že zasedli pritličje. Ostanemo na stopnjicah in otvorimo na napadalce ogenj. Nemci so začeli močno streljati na poslopje. Ker je bila popolnoma tema, nismo mogli videti, koliko da je napadalcev. 4 moške smo branili stopnjice, da niso mogli Nemci priti v prvo nadstropje. Napadli so šolo od vseh strani. Strojnice nemškega vojaštva so strahovito streljale na streho in v naše spalne sobe. Bil je trajal neprenehoma do pol 7. ure. Nato se je poleglo streljanje od nemške strani, kakor tudi od naše, ker smo morali hraniti, zakaj Nemci so imeli že naše skladišče municije in živeža.

Nek nemški poročnik zakliče: Uđajte se! Odgovor naš je bil: »Nikoli!« Takoj smo zopet otvorili ogenj. Zaslišali smo pa še klic nemškega častnika: 15 Masch. Gew. aufstellen in nato: Feuer! Začelo se je strahovito pekanje strojnic in pušk. Pri tem je bil naš hrabri četovodja Kosce Jožko iz Šiške ranjen v levo nogo, jaz v levo stran glave. Moja rana je bila majhna; zadel me je drobec od »dum dum« kroglice. — Začelo se je dani. Nastel sem čez 500 mož napadalcev. Videli smo to premoč, torej je bilo škoda za nadaljnje prelivanje krvi.

Podali smo predajo, pod pogojem za časten odhod. Ščastno besedo so nam to dovolili. Oddali smo jim nato orožje in vse crarične stvari. Ob tri četrti na 8. uro je bila stotinja ujeta; častniki so bili pa ujeti še poprej vsi. Mesto da bi nas Nemci izpustili, so nas oropali vseh naših stvari: ure, perilo, denar in prstane (tudi aluminijaste) so nam pobrali. Obdržali smo samo suknje, skladišče za hrano in žlice.

Ko so nas peljali v šmohor, so nas ves čas tepli, zmerjali in kar je najgrše — pljuvali. Porabili smo dosti časa, predno smo se očistili pljunkov.

Ravnali so z nami tako, kot pravi divjaki. Govoriti nismo smeli.

Dne 6. januarja so nas pripeljali v mesto špital ob Dravi in dva dni pozneje v neko graščino, oddaljeno 20 minut od mesta. Hrana je bila jako slaba; pri nas bi prežiči ne jedli take hrane, kot smo jo morali mi. Perila nismo dobili nobenega. Uši smo bili tako polni, da bi nas lahko nesle. Ker je bilo vedno slabeje, nas je več sklenilo, da uideemo iz ujetništva, četudi nas stane glave. Dne 28. januarja sem pobegnil ob 8. uri zvečer.

Spustil sem se po odeji na prosto in za menoj še 9 mož.

Gazili smo sneg do kolen. Ker je Beljak močno zastražen, smo šli čez sv. Martina vas na Brnico in prišli ob pol 12. uri ponoči k nekemu zavednemu Slovincu, ki nas je dobro pogostil, nam dal ležišče do jutra, in nas peljal sam do vzhodja Karavank. Ker je Koren zaseden od Nemcev, smo šli desno od Korena. Gazili smo 1 meter visok sneg. Bila je težavna pot, ali morali smo zdržati. Prispeli smo čez Srednji vrh v Kranjsko goro, odondod na Jesenice in k poveljstvu v Podroščico k dobremu stotniku Martinčiču.

Omeniti pa moram, da se je boja za Podkloster udeležilo nekaj Kočevarjev in nek mornar — Ljubljancin. Ko zvmemo imena, jih bomo takoj naznanili narodni vladi, da uvede potrebne korake proti izdajalcem.

V boju za Podkloster so imeli sovražniki 12 mrtvih in približno 25 mož ranjenih. Boja se je udeleževalo celo več žensk, in pa delavstvo ondodnega tovarniškega podjetja — menda v zahvalo, ker smo jim malo dni popred dali brezplačno par sto kilogramov moke iz svojih zalog. — Tudi čin nemške kulture!

Temu poročilu dodajam podpisani še to-le:

Kdo je naročil nemškim oboroženim tolpam, da oropajo vjete jugoslovanske vojske zasebne lastnine — in kdo je odgovoren zato banditstvo? — Izjavim: Kdor je te tolpe najel in jih plačuje, ta je tudi v vsem obsegu odgovoren za njihove — vsakemu mednarodnemu pravu v obraz bijoče čine. Kakor je odgovoren gospodar za delo hlapca, tako sta odgovorna koroška nemška vlada in poveljstvo nemških tolp za vse banditske čine, ker sta istovetna s temi tolpami. — Zahtevalo se bo torej od vlade in poveljstva popolnega zadoščenja, in povračilo za vso škodo, izvirajočo iz ropanja pod patronanco edino odgovornih vladnih faktorjev.

Pojavljam koroško vlado, da mi da pri liko pred javnim forum uveljaviti to zahtevo. — Fran Kristan st., Ljubljana, Pri-sojna ulica 3.

Italijani proti našim zahtevam na Koroškem.

»Corriere della Sera« od 29. januarja 1919 prinaša članek, v katerem nastopa proti našim zahtevam na naši severni meji, zlasti proti temu, da bi mi dobili Beljak, Celovec in Maribor. Med drugim navaja dobesedno:

Ce bi se Beljak in Celovec odtrgala od Nemške Avstrije, bi imelo to tudi resne ekonomske in politične posledice za Italijo. Pontebška železnica, ki veže preko Vidma, Trbiža in Beljaka Beneško z Dunajem, bi bila pod jugoslovansko kontrolo. Tudi železnica, ki teče po soški dolini od Trsta proti Jesenicam, bi se ne mogla odtegniti isti kontroli, dočim bi mi to preprečili s kratko progo preko zgornje soške doline proti Trbižu, če bi Beljak pripadal Nemški Avstriji. Če bi se izpolnile vse jugoslovanske želje, bi nam ostala z nemškim svetom edino le zveza preko Brennerja. Vse ostale komunikacije z nemškim svetom in pa z vzhodom bi bile odvisne od naših slovanskih sosedov. Posledice tega na naš strateški in ekonomski položaj so dovolj jasne. Omenimo samo naš izvoz izdelkov in pridelkov na Koroško in Štajersko, in pa uvoz lesa iz teh zemelj v Italijo in pa italijanska industrijska podjetja v vseh deželah. Pomisliti je treba samo na težave, katere bi imeli v trgovskih in političnih odnosih za Avstrijo in pa na vojaške ugodnosti, katere bi imeli Slovani, če bi jim ostale vse železniške črte, ki vodijo od vzhoda proti naši meji.

Italija bi se sicer ne mogla izogniti tej neprijetnosti, če bi etnični in geografski razlogi govorili v prilog Slovanom. Toda geografsko se ne da trditi, da bi slovansko ozemlje na najskečajšem severozahodnem oglišču prekoračilo Karavanke, neposredno južno od Drave. Res je sicer, da se narodnostna meja Slovencev ne strinja z upravno mejo Kranjske, ker glasom statistike biva 80.000 Slovanov na Koroškem in 400.000 v Štajerski. Toda slovansko ozemlje na Koroškem in Štajerskem je s precejšnjo natančnostjo vsaj v velikem delu označeno s tekom Drave. Meja, ki bi upoštevala pravičnost geografske meje in pa etnični položaj, bi morala teči od Karavank vzhodno od Beljaka do Drave, ter teči ob njej do Maribora, tako da bi Beljak in Celovec ostala v Nemški Avstriji. Od te meje se ne razlikuje bistveno meja Jugoslavije, ki jo je narisal sir Arthur Evans, navdušen prijatelj te nove države, ki jo podpira v vseh vprašanjih, tudi v onih, ki se tičejo Italije, in ki je priznan tudi od slovanskih emigrantov kot avtoriteta. Res je, da bi po tej meji ostalo v nemško-avstrijskem ozemlju nekaj tisoč Slovencev, toda to bi se kompenziralo s tisočimi Nemci, ki prebivajo v Sloveniji, in pa s kočevskim otokom. To bi bil edin način pravično

rešiti za vse to sporno vprašanje in upoštevati obenem želje beljaškega in celovškega nemškega prebivalstva.

»Corriere« zaključuje z besedami, da bodo morali Jugoslovani prej ali slej uvideti, da narodnostno načelo ni bilo izmišljeno samo zanje in da se ne more uporabiti vedno v smislu, da mora jugoslovanska država vladati povsod, kjer biva le en Jugoslovani.

Nemci kršijo premirje.

Slovenska kazenska ekspedicija.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 3. februarja: Dunajski korespondenčni urad objavlja nastopno, z dne 1. februarja iz Celovca datirano in kot uradno obvestilo označeno brzojavko: »Dogodku, ki smo ga 31. januarja javili iz Vober (Haimburg), se pridružuje drugo obvestilo o jugoslovanskem prekršenju premirja, dospelo iz Šent Pavla. Včeraj, dne 31. januarja ob šestih zvečer so jugoslovanske čete z onostranskega dravskega brega obstreljevale neki nemški oddelek ob Svetotrojiški gori južnovzhodno od Laboda. Izgub ni nobenih.«

— Kakor je ljubljanski koresp. urad poizvedel službeno, je bila stvar v resnici ta-le: Pri Vobrah so dne 31. januarja premirje prekršili Nemci, ki so začeli obstreljevati našo tamošnjo posadko. Mi smo le odgovorili, in sicer smo odgovorili s topovskim ognjem. Pri Šent Pavlu premirja istotako nismo prekršili mi, marveč so je prekršili Nemci, ki so ob 5. uri 20 minut popoldne na naše ob 347 m visokem vrhu južnovzhodno od Laboda razpostavljene prednje straže iz strojnic začeli streljati iz blizu severno ležeče cerkvice na Svetotrojiški gori. Oddali so kakih 10 do 12 strelcev iz strojnic in tri strele iz pušk. Naše vojaštvo sploh ni odgovarjalo. Da stori temu večjemu nemškemu kršenju radikalen konec, je naše armadno poveljništvo v nedeljo brzojavilo celovskemu vojaškemu poveljstvu: Ako bodo Nemci še kdaj prekršili premirje, kakor so ga pravkar, se ne bomo več omejili zgolj na topniški ogenj, marveč bomo nanje udarili s kazensko ekspedicijo.

Slovenski ultimatum graški vladi.

Dne 30. januarja je zahtevala deželna vlada v Ljubljani od deželne vlade v Gradcu, da se morajo do 31. januarja opoldne izpustiti vsi Slovenci, ki so v Gradcu konfinirani ali drugače omejeni v osebni svobodi, ne da bi bili kaj zakrivil. — Nato je odgovorila graška vlada, da je dala konfinirati devet Slovencev kot odgovor na dogodke v Mariboru, na pobiranje vojaških novincev v nemških krajih, ki so zasedeni po Jugoslaviji, in na uvedbo cenzure za pisma v Nemško Avstrijo. To ravnanje graške vlade je v nasprotju s stališčem državnega urada za zunanje zadeve na Dunaju, ki je izjavil v brzojavki z dne 22. januarja t. l., da se Nemška Avstrija ne vmešava v upravo pokrajin, zasedenih po jugoslovanskih četah. Deželna vlada v Ljubljani je odgovorila, da bo izvajala represalije in konfinirala ljubljanske Nemce, ako ne dobi do 3. februarja opoldne obvestila, da je brezpogojno preklicana konfinacija Slovencev v Gradcu. Z ozirom na omenjeno brzojavko se smatrajo vse tolpe, ki bi eventualno napadle naše severne omejene kraje, za iregularne boljševiške čete in je proti njim temu primerno nastopati. — Z ozirom na to zahtevo deželne vlade za Slovenijo, da se morajo do 3. februarja opoldne izpustiti vsi graški Slovenci, ki so konfinirani ali drugače omejeni v osebni svobodi, je prosila deželna vlada v Gradcu, da se rok podaljša do torka, 4. februarja zjutraj. V Gradcu je namreč odsotnih toliko članov vlade, da seja ni mogla pred večerom 3. februarja. Tekom noči bo došel odgovor deželni vladi v Ljubljani.

Iz Jugoslavije.

Zborovanja proti Italijanom.

Zagreb, 3. februarja. (Lj. kor. urad.) Včeraj je bila v Zagrebu velika protestna skupščina, sklicana po akademski mladini proti italijanskemu posezanju v jugoslovansko območje. Tudi v drugih krajih Hrvatske so bile enake protestne skupščine.

Belgrad, 2. februarja. (Lj. kor. urad.) Danes dopoldne je bila v Belgradu velika protestna skupščina proti italijanskim imperialističnim zahtevam po jugoslovanskem ozemlju. Govorili so zastopniki Hrvatov, Srbov in Slovencev.

Split, 2. februarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Danes je bilo z ozirom na razprave mirovne konference o našem vprašanju veliko svečano protestno zborovanje v natlačeno polnem gledališču v Splitu. Shod je sklicala jugoslovanska akademična omladina, da protestira proti italijanski okupaciji naše obale. Zborovanje je otvoril akademik Barčević, a za predsednika je bil izvoljen dr. Ivo Tarta-

glia, ki se je zahvalil za izkazano čast in številno udeležbo ter predvsem poudarjal, da zborovanje ni smatrati kot izliv mržnje proti Italijanom, temveč za izraz ljubavi napram skupni državi skupnega plemena. Nato je govoril urednik »Nove dobe« Vin-ko Kisič, ki je opozarjal na borbe Itallianov za časa njihovega narodnega ujedinjenja ter naglašal, da niti eden velikih duhov preporoda, niti Mazzini, niti Cavour, niso težili za našim jugoslovanskim obrežjem. Nato sta govorila begunec iz Drniša dr. Strkalj in stolec Mate Jankov. Soglasno in z velikim navdušenjem je bila sprejeta resolucija, v kateri se med drugim pravi: »Na vas, odlični član« mirovne konference, je, da oživotvorite ta načela, ker bi bilo drugače človeštvo prisiljeno, da jih samo izvede in tako povzroči nove zapletljive in borbe z že izmučenim rodom.«

Italijanski poslanik za Jugoslavijo.

Split, 3. februarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Za italijanskega poslanika na dvoru kralja Petra je imenovan don Livio principe Borghese.

Proti belgrajskemu dopisnemu uradu.

Zagreb, 3. februarja. »Novo Vrijeme« protestira, ker belgrajski državni dopisni urad polemizira z raznimi strankami.

Ivan Hribar v Pragi.

Praga, 3. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Včeraj se je v mestni hiši vršil pozdravni večer na čast poslaniku Ivanu Hribarju. Predsednik republike Masaryk se je oprstila a je poslal na večer svojega zasebnega tajnika Čisajja. Navzoči so bili generalni nadzornik češke armade dr. Scheiner, deželni poveljnik podmaršal Diviš, zastopnik ministrstva za narodno brambo in zastopnik ministrskega predsedstva. Poslanik Hribar je došel v spremstvu svojega tajnika dr. Brezgarja in konzula Bradanovića ter je bil najiskrenejše pozdravljen. Pevski zbor je pel srbske in slovenske himne. Nato je pozdravil poslanika predsednik društva »Jugoslavija« Fran Marinič med viharimi ovacijami.

Borojević bo zastopal Jugoslavijo?

Dunaj, 3. febr. Tukajšnji srbski korespondenčni urad javlja, da pride Borojević v par dneh v Pariz, kjer bo zaslišani od mirovne konference in bo zastopal jugoslovanske interese. (Pred kratkim so poročali, da bo Borojević zastopal Karla Habsburškega, kar bo bolj verjetno. Ne verujemo, da bi se bil Borojević toliko poboljšal).

Italija in Jugoslavija.

Ljubljanski dopisni urad nas obvešča dne 3. februarja:

V danes semkaj dospelim londonskem listu »Daily Telegraph« z dne 15. januarja t. l. je A. Beaumont pod naslovom: »Agitacija v Italiji« v obliki dopisa iz Milana priobčil zanimivo ilustracijo italijanskih odnosov do Jugoslavije. Beaumontov članek se glasi:

Otvoritev mirovne konference je Italijo zalotil v nemali vznburjenosti in zaigranosti. Življenjsko vprašanje je sedanje in bodoče razmerje do nove jugoslovanske države. Sedaj razpravlja vse časopisje od Rima do Milana srastno o tem vprašanju. Govor ministra Bissolattija, ki se je zadajno nedeljo zavzel za to, naj bi se odrekla Italija koncesijam londonskega pakta glede Dalmacije v prid kompromisu z Jugoslovani, je mobiliziral vso deželo. Listi pri našajo komentare z velikimi nadpisi, v katerih protestirajo proti vsaki koncesiji. Naglašajo, da je vodila Avstrija vojsko do zadnjega trenutka s pomočjo celih hrvatskih polkov, in najvišje avstrijsko poveljstvo proti Italiji je bilo poverjeno generalu Borojeviću, rojenemu Hrvatcu iz Zagreba in strastnemu sovražniku. Do zadnje minute vojne so se Hrvatje upirali predaji ter so se v istini pogajali s cesarjem Karolom o izročitvi avstrijskega brodovja in vojnega materiala v Trstu in Pulji, da bi Italijani v roke ne dobili ne tega ne onega. Ko je bilo premirje v Padovi podpisano, ga Hrvatje v Zagrebu in Ljubljani niso sprejeli ter so smatrali, da so teoretično še vedno v vojni z Italijo. Zdi se, da je to izredno stanje odkritega in latentnega konflikta bilo predmet dolge, dveurne razprave, ki se je med italijanskim ministrskim predsednikom Orlandom ter predsednikom Wilsonom vršila v Parizu. Balkansko vprašanje se je nenadoma iz Makedonije prelozilo v Istro in temna habsburška diplomacija se je z Dunaja preselila v Zagreb. Uspeh je bil ta, da se Italija, ki je bila na bojišču izgubila 30.000 častnikov in pol milijona vojakov, ni mirno polastila svojih starih dalmatinskih kolonij, Trsta, Pulja, Reke ter Gorice, in njenim zahtevam ugovarjajo prav tisti Slovani, katere je pomagala osvoboditi. Javna nevolja je velika, tem večja, ker sumijo, da v zavzeznih deželah vprašanja o odnosih med Italijo in narodi, katere je bila pomagala spasiti, velik del časo-

pisja in najbrž celo vlade same ne pojmujejo pravilno.

Niso samo časopisi polni člankov, tudi mesta so polna lepakov, terjajočih Dalmacijo, Reko, Zader in Split. Vrše se ljudski shodi in govornikom, kakor Bisso-lattju, ki se zavzemajo za delne koncesije, strastno ugovarja, rekli bi, devet desetink občinstva. Ne bi bilo čudno, ako bi bilo to vprašanje glavni predmet Wilsonovega in Orlandoovega razgovora in da se je italijanski ministrski predsednik za nekaj dni v Rim povrnil samo zato, da se posvetoje s parlamentarnimi vodilnimi možmi.

Italija se glede Jugoslavije nahaja v čudnem položaju. Dočim smatrajo v Parizu, Londonu in v Washingtonu Jugoslovane za učinkljive pomočnike tekom vojne in za resnične entente zaveznike izza premirja, jih Rim ne more priznati kot take. Njihovi besedniki v Zagrebu in Ljubljani so sami izjavili, da jih je smatrati za zaveznike Angležev, Francozov ter Američanov, ne pa tudi za zaveznike Italijanov. Več nego 100.000 Hrvatov in Slovencev iz nekdane avstro-ogrske armade je v Italiji v vojni ujetništvu, pa jih spričo vedenja Zagreba in Ljubljane ne kaže izpustiti kot zaveznike, dokler ni dognano italijansko-jugoslovansko vprašanje.

Mirovni p^o svet.

Pariz, 2. februarja. (Lj. kor. urad.) Sklenili so poseben dogovor glede tešinskega ozemlja. Temu dogovoru manjkajo še podpisi poljskih in čehoslovanskih delegatov, da bo polnoveljavnen. Po dogovoru ne smejo Čehoslovaci prekoračiti gotove črte, morajo poslati poljske ujetnike domov, ne smejo graditi vojaških utrd in morajo oddajati Poljakom z gotovimi pogoji premož. Prihodnji mesec bodo imenovali zavezniški petčlanski komisijo, ki bo na licu mesta nadzirala izvedbo tega dogovora. Bratiano, ki je v petek zahteval priklopitev Banata k Rumuniji, je večeraj naznanil druga ozemlja, ki jih zahteva Rumunska, in sicer Bukovino, Besarabijo, Erdeljsko in Dobrudžo. Domnevajoč, da bo o usodi teh ozemelj odločevala konferenca, zahteva Bratiano zasedbo Banata in Erdeljskega po zavezniških četah, da se prepreči napredovanje boljševizma. Naposled je komitej konference sklenil, imenovati v ponedeljek komisijo izvedencev, ki se bo sestala v Parizu, da razmotriva o rumunskem problemu. Vsaka velesila bo zastopana v tej komisiji po dveh zastopnikih. Konferenca se s tem približuje postopno racionalnemu sistemu posebnih komisij, ki bodo proučevale posamezna vprašanja in predlagale rešitve. Predsednik Wilson sprejme v ponedeljek v hotelu »Grillon« člane komisije za zvezo narodov.

Vse tajne pogodbe razveljavljene.

Rotterdam, 2. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Glasom lista »Neuwe Rotterdamsche Courant« javlja pariški korespondent lista »Westminster Gazette« iz najboljšega vira, da so Wilsonov načrt glede bodočnosti nemških kolonij sprejeli s tem, da je Anglija pritrdila peti izmed Wilsonovih točk in da se je skoraj v vseh primerih pridružila mnenju predsednika Wilsona, naj se spričo pogojev, ki bi bili veljavni za mir, razveljavijo vse tajne pogodbe in dogovori.

Finančna komisija entente.

Pariz, 3. februarja. (Lj. k. u.) — Brezlično. Čehoslovanski tiskovni urad poroča: Velesile so imenovala naslednje zastopnike v finančno komisijo: Klotza za Francosko, Montaguja za Angleško, Salandro za Italijo in Morija za Japonsko. V komisiji za gospodarska vprašanja bo zastopal Francosko Clementel.

Razna poročila.

Velike češke slavnosti v Požunu.

Praga, 3. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča: Danes dopoldne se je iz Prage odpeljal v Požun poseben vlak z opernim osebjem Narodnega gledališča, približno 180 oseb. Z vlakom sta se odpeljala tudi ministra Stanek in dr. Zahradnik ter poslanik Hribar, angleški polkovnik Grossfeld, japonski polkovnik Hirajama, mnogo članov narodne skupščine in drugi. Jutri bo v Požunu operna predstava. Peta se bo Smetanova »Prodana nevesta«.

Dunaj, 3. febr. Češki poslanik Tusar se odpelje jutri v Požun k velikim narodnim slavnostim, od koder se bo vrnil šele v petek nazaj na Dunaj.

Srbsko-rumunska meja v Banatu.

Belgrad, 3. februarja. (Lj. kor. urad.) »Samouprava« razpravlja o srbsko-rumunskem sporu glede Banata in piše med drugim: Etnografske srbsko-rumunske meje v Banatu potekajo vzhodno od železniških prog Arad-Temešvar in Čakovo-Bijela crkva. Neumevno je, čemu povzročajo Rumuni s svojo neodgovorno agita-

cijo brez vsake potrebe zlo med dvema državama, ki sta po svojih življenjskih interesih navezani na prijateljstvo in na pametno slogo.

Italijan umoril francoskega vojaka.

Reka, 3. februarja. V petek ob 4. uri popoldne je bil umorjen neki francoski vojak. Umor je izvršil na krovu francoske ladje neki italijanski vojak.

Viharna skupščina avstro-ogrske banke.

Dunaj, 3. febr. Danes predpoldne se je vršila na Dunaju 38. generalna skupščina avstro-ogrske banke. Na levi strani so sedeli nemški akcionarji, na desni pa Čehi. Po skupščini je povzel besedo Čeh-dr. Polešovski, ki je pričel govoriti v češkem jeziku. Med Nemci je povzročilo to veliko razburjenje in ogorčenje. Klicali so mu, kako se upa govoriti češko, zakaj provocira, ko so vendar v nemški državi. »Ali se ne sramujete? Pfu!« Ta nemir je trajal dolgo časa. Dr. Polešovski pa je mirno končal svoj govor češkim udeležencem, nato pa se je obrnil do Nemcev in jim je začel govoriti nemško in dejal, da so dobili Čehi češka vabila, da reprezentirajo češki narod in imajo pravico govoriti češko. Nemci so zopet vpili, da hoče provocirati in da naj se sramuje. Nato sta govorila še dva govornika, nakar se je skupščina mirno končala.

Stavka na Angleškem.

Bern, 2. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovanski tisk. urad poroča: Stavkarsko gibanje na Škotskem, ki ga vodijo pristaši boljševikov, se razširja. Ker je vlada odklonila ultimatum delavcev v Glasgowu, so začeli tamkaj stavkati. Samo majhen del delavcev je prišel na delo. — »Daily Telegraph« priznava, da je položaj zelo kritičen.

London, 3. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča: Shinvollaa, predsednika stavkarske komisije v Glasgowu, so večeraj zaradi hujšakaške agitacije aretirali. Oblast ni ugodila prošnji, naj se ga izpusti proti jamstvu. Tekom zadnjih izgredov je bilo 53 oseb ranjenih. Stavka kovinskih delavcev je končana.

Japonci zapustili Sibirijo.

Rotterdam, 3. februarja. (Lj. k. u.) Glasom čehoslovanskega tiskovnega urada potrjuje Reuterjev urad vest, da je japonska vlada odpoklicala svoje čete iz Sibirije.

Boljševiki na umiku.

Berlin, 3. februarja. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Glasom brzojavke lista »Zürcher Post« je sovjetska vlada v odgovoru, poslanem pariški konferenci, pralaša, če sovjetska vlada odpove sovražnim vladam vsako pomoč. Nadalje se je vprašalo, če more nameravana konferenca biti tudi v Skandinaviji ali na Holandskem in če naj konferenca razmotriva program, ki so ga sovjeti predlagali meseca decembra.

Berlin, 3. februarja. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Po poročilih pripovedujejo v Petrogradu ubežniki iz Wiborga, da je izbruhnil med petrogradskimi četami upor. Po mestu se sliši streljanje strojnici. Petrogradske ceste so pokrite z mrlji. Ljening je pripravljen proti amnestiji zase in za svoje pristaše kapitulirati pred entento.

Politične novice.

+ Ameriška misija na Koroškem. Iz Velikovca je došlo poročilo, da skuša ameriška misija doznati v prvi vrsti vprašanje, ali želi prebivalstvo na Koroškem pripadati k Nemški Avstriji ali h kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Deželna vlada je storila vse potrebno, da povdari svoje stališče, da za določitev demarkacijske črte na Koroškem niso mero-dajne izjave prebivalstva, ampak dejanske etnične razmere.

+ V vodstvo S. L. S. so bili izvoljeni iz loškega sodnega okraja: J. Hafner, župan v Škofji Loki, in Fr. Šmit, župan iz Selca; za trziški sodni okraj: Peter Gregor, posestnik in tovarnar v Trzinu, in Jožef Sitar, posestnik in mizarjski mojster v Križu pri Trzinu.

+ Ministrska ekspozitura v Ljubljani. Skupno vlado v Beogradu je naprosila naša deželna vlada, da poskrbi, da bo vedno natančno informirana o razmerah v Sloveniji. V ta namen naj ustanovi vsako ministrstvo v Ljubljani svojo ekspozituro.

+ Dr. Kramer bo odstopil? Po Ljubljani se govori, da minister dr. Kramer namerava odstopiti. Skorogotovo je ta vest posledica govoric o krizi v osrednji vladi. Po naših informacijah je ta vest popolnoma neutemeljena.

+ Glede konfinacij Slovencev v Gradcu, o katerih so poročali časopisi, je dobil poverjenik za socialno skrbstvo od članov deželne vlade v Gradcu telefonično nastopna pojasnila: V Gradcu je bilo konfiniranih osem Slovencev; vesti o 82 konfiniranih ne odgovarjajo resnici. — Deželna vlada za Slovenijo je brzojavila

v Gradec, da se morajo Slovenci, ki se jim je v katerem koli oziru omejila osebna svoboda, nemudoma oprostiti, sicer bo izvajala represalije proti Nemcem v Sloveniji. Ker so nemški dijaki onemogočili slovenskim tehnikom obisk predavanj, se ustavi pošiljatev premoga iz Slovenije za graško tehniko, za katero sta se pošiljala dnevno dva vagona. — Med konfiniranimi v Gradcu je tudi 82letni dr. Žizek, ki ga je deželna vlada za Slovenijo pooblastila, da podpisuje nakazila za predjume jugoslovanskim uradnikom, ki se hočejo izseliti iz Gradca. Mesto njega je sedaj prevzel ta poslanec trgovec Pavel Šega, ki je sicer tudi konfiniran, a ima izjemoma pravico, zapustiti svoje stanovanje. Drugi konfinirani ne smejo zapustiti stanovanja, tudi ne se poslužiti brzojava in telefona; njihova korespondenca je podvržena cenzuri. — Pričakuje se, da bo zadeva glede konfinirancev v Gradcu ugodno rešena, brž ko se vrne v Dunaj predsednik dr. pl. Kaan in dr. Wutte.

+ Nemške laži o slovenskih nasilstvih. Iz Meže ob Dravi je Ljublj. koresp. urad prejel nastopno službeno obvestilo: Vest dunajskega korespondenčnega urada z dne 31. januarja iz Celovca oziroma poročilo nemškega poveljstva za Koroško o internaciji in izgonu Nemcev iz Spod. Dravograda je popolnoma brez vsake podlage in nesramno zlagana. Vsi Nemci so še tu in se nobenemu ni skrivil niti las. Strojeverja Peter Adolf je bil dan inspektoratu južne železnice na razpologo. Namesto pa, da bi odšel v Ljubljano, je svojevoljno odšel v Nemško Avstrijo.

+ Vojaški nabori. Te dni se po vsej Sloveniji vrše vojaški nabori rojstnih letnikov 1895 do 1899. Po službenih poročilih, ki jih je prejel ljubljanski dopisni urad, je uspeh izdatno večji, nego se je moglo računati spriči vsestranske apatije, ki jo je bilo še koncem prošlega leta opaziti povsodi in ki je povzročala nekakšno mrzenje vojaške službe pri nas pravtako, kakor skorodna povsod, kjer se je ljudstvo otreslo nasilnega jarma in se je svoje mlade svobode radovalo s toliko vznemirjenostjo, da se kratkoma ni zavedalo, kje je meja s stališča državnosti dopustne, in s prav tega stališča nedopustne osebne svobode. Sedaj sodijo najširši krogi našega ljudstva o potrebi notranjega reda, o utemeljenosti zahtev, da se jim je tudi kot svobodnim državljanom treba brez obotavljanja ukloniti premišljenim odredbam vladne posele opravljačih mož, in o dolžnosti, slediti klicu vojaške oblasti in domovine, očitno povsem drugače. Dočim so naši vodilni vojaški krogi sodili, da se bo ob vpoklicu petih rojstnih letnikov dalo vsega skupaj nabrati v najugodnejšem primeru kvedjemu kakih šest do osem tisoč novincev, je le-teh do 2. februarja vojaško službo nastopilo že izdatno več nego deset tisoč mladencev. To število pa je v hipu, ko to pišemo, že prav znatno večje, ker se od ure do ure pomnožuje v vsakem nabornem okolišju. V primeri s tem nad vse razveseljivim uspehom je število tistih nerazsodnikov, ki se odtegujejo vojaški službi ali ki so zapustili svoj vojaški oddelek, tako neznatno, da resno ne prihaja v poštev. Ako trdi »Corriere della Sera« z dne 22. januarja, da se je od vseh vpoklicancev odzvalo komaj 20 odstotkov in da se vsi drugi odtegujejo vojaški dolžnosti s pobegom, govori zavestno neresnico, da bi nas svetu pokazal kot jugoslovansko pleme, ki ga spričo njegovih neurejenih notranjih razmer sploh ni treba upoštevati in čigar zasluge po ohranitvi njegovega ozemlja se smejo zanemariti brez vsakojake opasnosti.

+ Naši ljudje na mestu! Vsenemški kričaji so mislili, da bodo štajerske Slovence in njihove vojaške in politične voditelje presenetili in da bodo posebej v Mariboru razbijali slovensko imetje ter zalili slovenske ljudi nemoteno in nekanovano. Toda zmotili so se in sedaj kriče po Gradcu in celo po Dunaju, kakšna krivica se jim godi. Smatrajo namreč že to za krivico, da ne smejo Slovencev ogrožati na življenju in imetju. Toda naši ljudje so na mestu. Vsak stori svojo dolžnost z verno in veseljem. To nam jamči, da smo varni. Nemci gredo, Wastkanovci bi najraje imeli kravo vojsko ter hujšajo na vse mogoče načine po časopisih, toda ljudje so tega vpitja sili in tako je Wastkanovo gromenje čisto prazno. Če pa se predrznejo kakšne tolpe motiti red in mir v slovenskem delu našega jugoslovanskega ozemlja ter ogrožati tudi posest našega slovenskega kmeta ob mejah, bodo se kmalu prepričale, da za dobrim vodstvom stoji tudi dobro moštvo, ki bo znalo braniti svojo grudo, kaznovati večne zdražbarje ter prisiliti nemškutarijo k dostojnosti, resnosti, miru in redu.

+ Italijani v Dalmaciji. Italijanske okupacijske oblasti so razpustile tukajšnji odbor Narodnega veča v Drnišu. Začetkom januarja so razpustili občinski odbor in kot sindaka imenovali renegata Grubisicha in kot civilnega komisarja bivšega avstrijskega komisarja in konfidanta Preradovanijsa. Nato so pričeli izvajati hišne preiskave in aretirati skoraj vso inteligenco. Večinoma so jih odvedli v Šibenik. Soloh se Italijani vedejo kot gospo-

darji. Italijani preiskujejo vsakega potnika, ki prihaja iz Splita, v Labinu, Perkonu in na kolodvoru v Šibeniku. Pri preiskavi postopajo zelo brutalno. Potniki se morajo popolnoma sleči. Izvzete niso niti ženske. Na poštah ustavljajo vse časopise iz Zagreba, Splita in Belgrada.

+ Kako kulturo širijo Italijani. Italijanski listi prinašajo vesti, da so srbski vojniki profanirali na škandalozen način svetišče Marijino v Sinju in da so ti obse-denci, kakor imenuje italijanski časopisje ponosno odločne ali tihe heroje srbske vojske, uničili italijanske napise na grobovih, zažgali oglašje, izdane povodom smrti italijanskih meščanov po italijanskem časopisju. Cela Dalmacija pa je zaradi tega ogorčena proti srbski vojski. S takimi vestmi hočejo Italijani zunanjemu svetu pokazati, kako da obstoji med Srbi in Hrvatimi spor. Zato so te infamne izmišljotine izzvale veliko ogorčenje v dalmatinski javnosti, ki na italijansko časopisje itak ne polaga velike važnosti. Zvrčanje resnice je edino svojstvo italijanskega nemoralnega časopisja. Medtem, ko prinaša italijansko časopisje take laži, objavljamo po dalm. dopisnem uradu o naslednjem resničnem činu okupacijske italijanske vojske. V Topolju blizu Knina so odprli italijanski vojniki vse grobove in preiskali pokopane mrtvece, če morda niso seboj v grob odnesli dokumente revolucionarnega duha proti italijanskemu nasilju, proti njihove-mu zatiranju vseh ljudskih pravic, proti njihovu cinizmu in brezobzornosti. Italijani pregledavajo po železniških vagonih moške tako, da jih slačijo do gole kože, in to pričo žensk. Pa ne le to, temveč tudi ženske preiskujejo na tako nesramen način, da nasprotuje tako postopanje vsaki dostojnosti. Seveda se nikdo ne upa ugovarjati, ker se vsakdo boji, da bi ga ne internirali in odvedli v zapor. Treba je poudariti, da groze vsakemu z interniranjem in deportacijo, ako le kdo pokaže nekoliko odpornosti. Tako niso postopali niti Nemci v Belgiji in Srbiji, kakor postopajo sedaj Italijani v Dalmaciji. Vsi ti dogodki potrjujejo popolno, da je bila Italija dostojen član trojeve in da je verna učenka barbarskega prusko-avstrijsko-madžarskega sistema. V italijanskem časopisju se zadnji čas, pogostejše ponavljajo napadi na srbsko vojsko, medtem ko so prej neprestano napadali Hrvate in Slovence. Uvideli so namreč, da jih to ne vodi k cilju, pa so začeli napadati sedaj Srbe, da bi razbili naše narodno edinstvo. S svojimi izmišljotinami skušajo prepričati zunanji svet, da stoka Dalmacija v srbskem suženstvu in da uprizarja srbska vojska strašne grozote. Nasprotno pa je res, da ni ljudstvo nikjer tako navdušeno za srbsko vojsko, kakor ravno v Dalmaciji, kjer se z globokim umevanjem poštrevovalnosti in plemenitega samozatajevanja glavnega junaka naše epopeje, sprejema gostoljubno vsakega srbskega vojaka. Kjer pa je stopila na naša tla italijanska vojska, tam je nastal nered in nemir, ogorčenje, nasilja, tatvine, profanacije, omejitve osebne in društvene svobode, zatiranje narodnih običajev, sramotenje našega naroda itd. Kjer pa je srbska vojska, ne beže ljudje iz svojih domov, temveč ostajajo doma in uživajo popolno svobodo.

+ Ljubca moja, le pojd' z menoj. Tako nekako bi lahko označili sedaj prizadevanje Nemcev, da bi se približali Angležem. Sedaj objavlja znani nemški socijalno-demokratski voditelj v listu »Morning Post« razgovor z zastopnikom tega lista. Pravi med drugim, da so se na Dunaju vzbudile spet simpatije do Angležev. (Mi ne vemo, da bi pri Dunajčanih in bivših avstrijsko vladah spleh kdaj obstojale. Op. uređn.) Zvezi Nemške Avstrije z Nemčijo baje ne nasprotuje Italija, Anglija in Amerika. Čehi so »Panslavisti« in panslavizem je angleški največji in najnovejši sovražnik. Nemci pričakujejo, da bodo prosti člani v zvezi narodov in ne sužnji Čehov, kajti ententa ni Francija, ki se je zvezala s Čehi. Da prihaja sedaj celo Renner s panslavizmom, je res znanično za Nemško Avstrijo. Sicer pa bi radi vedeli, kdo ima sedaj prav: Renner ali pisatelj knjige: »Berlin—Bagdad«. Drugi zatrjuje, da bodo Nemci z Rusi napravili zvezo Hamburg-Vladivostok in roti Angleže, naj uporabijo za božjo voljo v svojo večno korist zadnji trenotek ter se zvežejo z Nemci, Renner pa hoče postrašiti Angleže z zvezo med Čehi in Rusi ter kliče Angleže v svoj obje.

+ Na Dunaju zborujejo zastopniki nemškoavstrijskih dežel, da sklepajo o volilnem redu za deželne zastope in občinske odbore. Dogovorili so se, da bodo določali volilni redi za deželne zbornice splošno, direktno, tajno volilno pravico za moške in ženske. Kakor za državni zbor, ostane tudi za deželne zbornice propore. Volilna pravica ne bo omejena po dobi bivanja v občini. Volitve v deželne zbornice se izvrše 30. aprila tega leta. Tudi o novi upravi in ustavi so sklepali na podlagi Rennerjevega predloga, do končnih zaključkov pa niso prišli. Končno so sklepali, da bodo morali zvišati cene kruha, a tudi napraviti posebne davčne doklade, da plačajo živi-

la, ki jih dobe iz ententnih dežel. Do sedaj še ni bilo v Nemški Avstriji nobenega zborovanja odločilnih faktorjev, da se ne bi bavilo z zvišanjem davkov. Je pač stališče gospodov v Nemški Avstriji malo slabše, kakor v stari Avstriji, ko smo morali mi k njim eksportirati vsa boljša živila: pšenico, rž, jajca, meso itd. itd., oni pa so k nam izvažali nemške uradnike v vseh panogah državne in deželne uprave.

— **Nemške hujskarje v Mariboru** se nadaljujejo. Sicer je v mestu lep mir in red, toda toliko bolj so se znani hujskarji vrgli na nedoraslo mladino po ljudskih in meščanskih šolah. Pobiči, nahujskani po starih znanih grešnikih, se nočejo več udeleževati krščanskega poduka ter celo groze, da bodo izstopili iz katoliške cerkve. Če mariborski Nemci menijo, da jim morajo otroci pomagati, naj sami nosijo odgovornost, če bo naša vlada primorana zapreti še ljudske in meščanske šole. Hujskarji je dovolj. V obraz pljuvati si ne damo. To naj vedo mali-šolarčki in brkati politični otročaji v Mariboru!

Našim prijateljem!

Podpornemu odseku slovenskega akademičnega starešinstva je zmanjkalo denarja. Potreba je veličanska, sredstev pa nič. Zato se obračamo na vse dosedanje in nove prijatelje naših akademikov in jih prosimo, naj se spomnijo tudi na nas. Ker poštočkovni promet še ni urejen, naj se poslužijo kar poštne nakaznice in naj blagovolijo poslati akademikom namenjeni znesek na naslov podpisanega blagajnika.

Za podporni odsek slov. kat. ak. star.:

prelat A. Kalan,
predsednik.
dr. Šarabon,
blagajnik.

Dnevne novice.

— **Francosko-slovenska organizacija.** Vsem onim, ki so svojčas naznanili svoj pristop, je organizacija že razposlala informacijske dopisnice z dopisnico za odgovor, vendar do danes še niso došli organizaciji vsi odgovori. Pripetilo se je tudi, da nekaj članov dopisnice ni dobilo, četudi so se dopisnice vpsolale vsem. Z ozirom na to se naprašajo vsi oni, ki do danes še niso odgovorili, da to nemudoma store, oni pa, ki dopisnic niso dobili, naj to blagohotno naznanijo gosp. prof. L. C. Meurville v Ljubljani, Narodni dom, ali pa naj se pri njem osebno oglašijo.

— **Slovenski častniki v srbski armadi.** V Srbiji se nahaja več neaktivnih jugoslovanskih častnikov iz bivše Avstrije, ki so se kot vojni ujetniki v Italiji priglasiili že pred polomom Avstrije za službo v srbski armadi. Določeni so deloma za službo v Albaniji in Makedoniji. Prošijo, da bi se poklicali v službovanje v domovini. Vojno ministrstvo v Beogradu je naprosila deželna vlada, da se uporabljajo taki častniki v prvi vrsti na domačem teritoriju; prav tako naj se slovenski častniki v jugoslovanskih legijah prestavijo po možnosti v tiste oddelke, ki imajo tvoriti kadre reorganiziranega vojaštva na Slovenskem.

— **Šlikar Franc škof umrl.** V soboto, dne 25. januarja t. l. je umrl v tujini na Češkem (v Hohenelbe) naš dobroznani slovenski umetnik slikar — profesor risanja Franc škof. Žrtve je španske hripe, ki je pokopala že toliko naših najboljših mož. Bodi mu blag spomin!

— **Živila za dravsko divizijo.** Vojno ministrstvo v Beogradu je prosilo deželno vlado za dovoljenje, da sme intendant dravske div. oblasti nakupovati živila v Sremu, Bački in Banatu, da bodo naši vojaki preskrbljeni z vsem potrebnim kar najbolje.

— **Dr. Alfirevič, dosedanji urednik »Hrv. Straže«,** je stopil v jezuitski red.

— **Ameriška častnika v Litiji.** Iz Litije nam poročajo: K gospoj grofici de Gasquet James v Ponovičah pri Litiji sta se pripeljala te dni na obisk iz Trsta ameriška častnika gospoda Colonel United States Ademy Edward Seymour Walton in major James A. Laubach. Z vso vneto sta se zanimala in skrbno popraševala za naše krajevne razmere in prehrano. Gospa grofica, rodod Američanka, vneto in iskrena prijateljica Slovencev, ki je v teku svojega tukajšnjega bivanja že obilo dobrega storila za revne sloje, jima je na razširno in drobno vse pojasnila, tako da sta omenjena gospoda obljubila in zagotovila, da pošljeta v kratkem en vagon moke in pozneje še drugih živil, koje se razdele med revne sloje litijskega okoliša. Kdor pozna naše revne kraje, naše siromašno ljudstvo ne more biti dovolj hvaležen gospoj grofici, da se na ta način zavzema za naš narod, in gospodoma ameriškim častnikom za očetovsko skrb. Hvala Vam iskrena in čast!

— **Odpušteni inženirji.** Načelno je deželna vlada sklenila, da se geometrom in inženirjem, ki so bili odslovljeni iz državne službe in se niso sprejeli nazaj, ne po-

deli koncesija, da bi vršili pri nas civilno prakso.

— **Jugoslovanski ranjenci v Celovcu.** Jugoslovanski ranjenci, nahajajoči se v bolnišnici v Celovcu, pošiljajo iskrene pozdrave vsem čitateljem »Slovenca«. Želimo in upamo, da se kmalu zopet snidemo v domovini. Celenšek Ivan, Lenart Josip, Pogarčar Janko, Kosec Josip, Rozman Ivan, Zvan Anton, Zupan Valentin, Resel Roman, Drašler Ivan, Colakovič Lavo, Mitrovič Peter.

— **Iz uredništva »Slov. Naroda«.** Za glavnega urednika »Slov. Naroda« je bil imenovan g. dr. Knaflič, bivši urednik »Glasa SHS«. — G. Rasto Pustoslavšek pa bo baje izstopil iz uredništva »Slov. Naroda«.

— **Osebnosti.** Vodja bivše podružnice korespondenčnega urada v Trstu Josip Prunk je narodna vlada poklicala v službovanje k ljubljanskemu korespondenčnemu uradu. — Pisarniskemu adjunktju Francu Hribarju se prizna od 1. januarja 1919 naprej plača 1. stopnje V. razreda deželnih uradnikov. — Na predlog komisije začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani se sklenejo nastopne izpremembe pri Kranjski deželni banki: Računski svetnik Ivan Mikuš se namesti pri kranjski deželni banki s plačo I. stopnje IV. činovnega razreda deželnih uradnikov, Bančnemu adjunktju dr. Gvidonu Zbaničniku se podeli naslov bančnega tajnika. Bančni blagajnik Janko Hočevnar se pomakne v I. stopnjo VI. plačilnega razreda deželnih uradnikov. Bančni uradnik Josip Jeretina se pomakne v I. stopnjo VII. plačilnega razreda deželnih uradnikov. Bančni praktikant Janko Grašok se imenuje za bančnega uradnika s prejemki I. stopnje VIII. plačilnega razreda deželnih uradnikov. Bančni strojejski Leopoldini Torellijevi se zviša mesečna nagrada na 80 K, medtem ko ji ostanejo draginjske in druge doklade v dosedanj izmeri. — Prof. dr. Andrej Krauland v Kočevju se sprejme pogodbeno v državno službo do konca tekočega šolskega leta. — Tajniku pri vsučilski komisiji privatnemu docentu dr. Ramovšu se dovoli 2000 K kot nagrada za tajniške posle za dobo do konca junija t. l. — Pri poverjenstvu za promet se zopet sprejmejo v službo nastopni odslovljeni uslužbenci: ključ, kurjač Karl Horvath, prožni čuvaj Anton Turk in kurjač Matjaž Zweibrodski; pogodbeno se sprejmejo začasno v službo svetnik inž. Herman Schmidt, višji stavbni komisar inž. Alfred Valencich in pomožna uradnica Julija Breymann, Cic.

— **Centrale ugašajo tudi v Nemški Avstriji.** Te dni je odstopil predsednik in predsednikov namestnik centrale za obleko. Posamezne države se niso hotele pokoriti njegovim zahtevam in tako je mož storil najpametnejše, da je šel.

Nainovejši.

PRINC ALEKSANDER V PARIZU. — POTUJE NA ANGLEŠKO.

Pariz, 3. februarja. Včeraj dopoldne je dospel princ regent Aleksander. Sprejeli so ga predsednik republike Poincare, zunanji minister Pichon in zastopnik ministrskega, predsednika Clemenceauja.

Genf, 3. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Pariški listi dvomijo, da bo srbski prestolonaslednik za svoja dva glavna cilja v Parizu našel priznanja. Srbija zahteva priznanje Velike Srbije z novo zahtevanimi ozemlji in pomorskimi pravicami in dogovor z Italijo.

Pariz, 3. februarja. Kakor javlja »Liberté«, bo regent Aleksander, ki je došel v Pariz, ostal dalje časa na Francoskem. Regent bo konferiral z zastopniki zavezniških armad na pariški konferenci, ter bo, predno odide na Angleško, obiskal francoske bojne poljane.

SHOD SELJAČKE STRANKE.

O napovedanem shodu hrvatske seljačke stranke smo prejeli nastopno poročilo, ki ga objavljamo danes brez komentarja. Nagibi, ki so povzročili bojevitost in malo treznosti pri izvajanju na shodu, segajo globoko v kalne vire banovinske politike preteklosti, s katerimi se bomo morali ob priliki še pečati.

Zagreb, 3. februarja. Danes se je vršila skupščina seljačke stranke. Skupščino je otvoril Radič. V imenu Slovencev in posebnostno štajercem je pozdravila skupščino gđ. Marica Jesenek in podala Radiču šopek. Radič je pozdravil skupščino z besedami: Hvaljen Bog in republika! Hvaljen Bog znači: Wilson — osvoboditelj Jugoslavije. Nad kmeti vlada gospoda, ki noče slišati o Wilsonu. V imenu edinstva nas bičajo. Srbska kraljevska vlada ni naša vlada. Današnjega položaja je kriv naš episkopat in katoliški duhovniki, ki so se brigali za svoje imetje in so brali zahvalne maše za Karagorgijeviče in pošiljali brzopletke v Belgrad. Med kmeti je nastalo vpitje: »Doli z njimi! Doli z Baurjem! Škofje niso bili nikoli na čelu naroda!« Radič je nadaljeval: »V Avstriji so izbirali škofo istih sposobnosti, kot generale. Ču-

dim se, da se izza ruske revolucije najde človek, ki kliče slovenski narod v vojsko. Kak Korošec, ki ga je pridobil Pribečević, kliče kmete v vojsko. Lopovščina je, groziti z vojsko veselisi. Dr. Korošec je postal srbski minister, Sonnino ima čisto prav, če pravi, da je Srbija postala velika in da je na mesto Avstrije stopila velika Srbija. Dr. Korošec je proti volji slovenskega naroda izdal slovenski narod in svojo duhovniško obleko.

Živila republika znači: Doli z militarizmom! V republiki ni žandarjev. Hočemo hrvatsko republiko in hrvatsko konstitucijo. Slovenci so iz strahu pred cesarskim centralizmom šli pod kraljevski centralizem. Hočemo narodno edinstvo Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Gospoda nas je že drugič hotela odvesti v Azijo. Prvič v mažaronsko Azijo, sedaj pa v srbsko, to je Macedonijo. Nočemo, da bi en narod bil nad drugim. Agrarna reforma bodo reševali kmetje v hrvatski konstituenti.

Za Radičem je govoril dr. Horvat, dr. Basariček, neka kmetica in Josip Predavec o valuti in agrarni reformi. Dejal je: Srbi hočejo vzeti naše gozdove in železnice. Dinar nima tiste vrednosti, kakor jo odreja srbski minister. Predlaga, naj se dajo zemljišča kmetom po ceni v najem, dokler ne bo agrarna reforma rešena.

Dr. Maček je govoril o slovanstvu in je glede Slovencev dejal, da so naši najmilejši bratje. Slovenski kmetje so se skupno s Hrvati borili pod Matijem Gubcem. Hrvate je zapustil velik del hrvatske gospode, Slovence pa je zapustila vsa njihova gospoda. O srbski gospodi pravi, da so Cincari in Bizantinci, a ne pravi Srbi.

Seljak Urojič je prečital resolucijo, ki jo bo seljačka stranka poslala na mirovno konferenco in v kateri zahteva ustanovitve hrvatske republike in sklicanje hrvatske konstituentne.

Govorila sta še poslanec Jelžabetič in seljak Kovačević.

V zaključnem govoru je izjavil Radič, da je poslanec Hrvoj bil v Pragi pri ministru Švehli ter predsedniku republike Masaryku, Wilsonovem zaupniku, ki mu je izročil spomenico o položaju na Hrvatskem, posebno pa o tem, kako Srbi z batinami obdelujejo Hrvate. Dejal je, da ni daleč čas, ko bo s privoljenjem velikih zapadnih demokracij v Zagrebu proglašena hrvatska republika. Jugoslavija bo obstajala kot federacija hrvatske, slovenske, srbske in belgajske republike.

Nato je sprevod odšel k Jelačićevemu spomeniku, kjer so zapeli »Leno našo domovino«, klicali Wilsonu in Radiču in se mirno razšli.

ZA ZVEZO NARODOV.

Pariz, 3. febr. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Zborovanje delegatov zavezniških zadržg za zvezo narodov je soglasno sprejela načrt organizacijskega komiteja, ki bi ga moglo alirane vlade porabiti za smernico. Projekt so izročili ministrskim predsedn. Clemenceauju, Lloyd Georgu in Orlandu, polkovniku Houseju in predsedniku Wilsonu. Predlog se glasi: »Zborovanje zahteva, da se kar najprej ustanovijo zveza svobodnih narodov, ki jih družijo enaki stud do zločinov, ki jih je povzročila avtokracija skozi štiri leta na svetu in ki nočejo dovoliti, da bi vojna iznova ogrožala človeštvo s svojim uničevanjem in ki se hočejo sporazumeti in organizirati: 1. da na miren način urede vse spore, ki bi mogli nastati med njimi; 2. da z vsemi sredstvi preprečijo vse poizkuse katerekoli države, svetovni mir moliti z vojnim činom ali da odstranijo učinkovitost teh poizkusov; 3. da ustanovijo narodno sodišče, ki naj bi uredilo vsa vprašanja juridičnega značaja in ki ima garancije za izvedbo njegovih razsodb, in sicer diplomatske, juridične, gospodarske in ako treba vojne garancije; 4. da ustanovijo mednarodno reprezentativni svet, ki bo skrbel za mednarodno zakonodajstvo in ki bo v zadevah splošnega zanimanja izvrševal enotno akcijo. Ta reprezentativni svet bo varoval svobodo zveze narodov in vzdrževanje mednarodnega reda. Ta svet se bo smatral za moralnega varuha še neciviliziranih narodov. Varoval bo, ako treba, izvedbo omenjenih določb pri onih narodih in skrbel za njih varstvo in napredek. Trajni spravi komitej se bo bavil s spori med zveznimi narodi. Izprva bo nastopil ta komitej kot njih spravitelj in posredovalec in po potrebi oddajal njih pritožbe razsodišču ali sodišču. Uvedel bo vse preiskave in določil vse roke, ki jih smatra za koristne. V primeru neposlušnosti nasproti razsodbi razsodišča ali nasproti odlokom komiteja, bo predlagal komitej reprezentativnemu svetu zavezniških vlad uporabo določenih sankcij. Ta uporaba je v primeru neposlušnosti ali napada obvezna; 5. da nadzoruje smernice vsakega naroda, izdelovanje vojnega materiala in streliva v meri, ki zadostuje za potrebe zveze narodov; 6. da prepusti v zvezo narodov kot enako vredne vse narode, ki morejo resnično dati garancije za svoje namene in se ravnati lojalno po dogovorih. Nota, poslana ministrom vseh velesil našteva na koncu vse člane, ki tvorijo ali-

irane organizacije in ki so se udeležili proučevanja projekta.

BELGIJCI IN AMERIČANI PROTI NEMCEM.

Pariz, 3. februarja. Belgijski in ameriški delegati na medzavezniški sindikalistiški konferenci so soglasno odklonili, stopiti v stik z Nemci na konferenci v Bernu.

ENTENTNA KOMISIJA NA POLJSKEM.

Pariz, 2. febr. (Lj. kor. u.) Reuterjev urad poroča: Končnoveljavno so sklenili, da bo Botha predsednik komisije, ki jo odpošlje ententa na Poljsko.

SPARTAKOVCI NA NEMSKEM.

Berlin, 3. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Državna vlada je dobila iz Berlina vesti, da se pripravljajo novi spartakistični in boljševski nemiri. Vlada pripravlja oglaš, v katerem izjavlja, da hoče udušiti vsak upor. Zanesljive čete so na razpolago. Vlada bo takoj proglasila obsedno stanje. V Erfurtu so Spartakovci zasedli brzojavni urad.

Bremen, 3. februarja. (Lj. kor. urad.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vzlic premirju in vzlic sporazuma med neodvisnimi in Scheidemannovimi socialisti je prišlo davi v Bremen do spopadov. Spartakovci imajo pet mrtvih, vladne čete pa dva. Na obeh straneh je bilo nekaj ranjenih.

Berlin, 3. februarja. (Lj. kor. urad.) Čehoslov. tisk. urad poroča: List »Rote Fahne« je danes po 16. januarju zopet izšel. List javlja, da so vladne čete opustile uredniške prostore. Na vodilnem mestu, izjavlja, da bo tudi po smrti Liebknechtovi in Rose Luksemburgove naprej deloval in zaključuje: »Doli z Ebertom in Scheidemannom, doli z buržoazijo!« Vso moč morajo dobiti revolucionarni delavski sveti.

BOJI UKRAJINCEV S POLJAKI IN BOLJŠEVIKI.

Bern, 3. febr. (Lj. kor. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: V tukajšnjih francoskih krogi govore o odločilni spremembi mišljenja francoske vlade proti neodvisnosti Ukrajine. Sedanje mišljenje je baje mnogo ugodnejše, zlasti zaradi nepoznanja razmer in zaradi tega, ker so bile dosedanje informacije napačne.

Stanislav, 3. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Vsled poljskega, z velikimi žrtvami pričetege napada na Sokal, se vrše hudi boji. Na vsej fronti v vzhodni Galiciji streljajo s topovi. Naši letalci so metali bombe na glavni kolodvor in na artiljerijski depot v Lvovu. Velika bomba je eksplodirala v tem depotu.

Kijev, 3. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: Iz Poltave došli častniki pripovedujejo, da so boljševiki v ukrajinskih uniformah nenadoma napadli posadko in osvojili mesto. Huzulski polki se bojujejo z boljševiki.

Kijev, 3. febr. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: Ko se je general Grekiv po nalogu direktorija pogodil z zastopniki entente, je poslal dne 27. januarja 11. čenke ententi po posredovanju Amerike prošnjo, zapovedati Poljakom, naj ustavijo sovražnosti zoper Ukrajince, da bi bilo Ukrajincem mogoče, združiti vse sile zoper boljševike.

ANGLEZI NA OGRSKEM.

Budimpešta, 3. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Jutri dospe semkraj angleška komisija, ki se bo z ogrsko vlado pogajala o gospodarskih in političnih vprašanjih.

VOLITVE NA SAŠKEM.

Draždane, 3. febr. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: Po dosedanjih neuradnih poročilih je izid včerašnjih volitev za saške narodno skupščino nastopen: Izvoljenih je 40 socialnih demokratov, 21 nemških demokratov, 15 neodvisnih, 5 članov nemške narodne stranke, 14 pristašev nemške narodne ljudske stranke in 1 pristaš krščanske narodne stranke.

Ljubljanske novice.

Iz Konferenca Sodalitatis za mesto Ljubljana bo v petek, dne 7. februarja, ob pol 5. popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Predava profesor dr. Fr. Perné: o mistiki.

Iz gledališke pisarne. V torek, dne 4. februarja, zvečer ob pol 8. uri Iv. Cankar: »Jakob Ruda« za B-abonement. — V sredo, dne 5. februarja, popoldne ob 4. uri »Mamselle Nitouche«, izven abonementa. — V četrtek, 6. februarja, se otvori dramsko (bivše nemško) gledališče Upizori se prvič na slovenskem odru Josip Jurčičeva izvirna slovenska tragedija »Tugomer«, ki doslej vsled političnih razmer še ni smela na oder. Delo je priredi za oder g. Hinko Nučič, ki vodi tudi režijo. Predstava se prične ob 7. uri zvečer in se vrši izven abonementa. — Isti večer ob pol 8. uri v opernem gledališču izven abonementa opera »Prodana nevesta«.

Iz V šentjakobskem prosvetnem društvu predava danes g. dr. Šilar o pomenu

Večja
mne-
zna

